

Barraca de La Ferreria

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: La Ferreria
Alçada: 468

Coordenades:

Latitud: 41.62772
Longitud: 1.93402
UTM Est (X): 411205
UTM Nord (Y): 4608992

Classificació

Número de fitxa 08179 - 137
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Parcialment enfonsada
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A006000260000OJ
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 09/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca, situada en terres ermes, per sota del paratge anomenat de La Ferreria. Al costat mateix hi ha el naixement d'una torrentera que desguassa al Gorg del Torrent del Conill. L'accés més fàcil es fa a partir de la carretera B-122 que va de Terrassa a Rellinars, en el PK. 12.300. Un replà permet deixar el vehicle. Des d'allí mateix cal agafar una dreuera en direcció nord que va a trobar un corriol més ample que baixa seguint la cota del terreny per una feixa ample amb vistes al Paller de Tot l'Any.

Es tracta d'una construcció aèria de planta quadrangular (1,90 m per 1,70 m de costat), construïda aprofitant el marge. Ja fa anys que està enfonsada; al seu interior hi creix una *Pistacia lentiscus*, i per sobre el marge mateix una alzina. Les restes de la construcció consisteixen en paredats de pedra sense desbastar a excepció dels dos rengles inferiors, d'1,70 metres d'alçada màxima conservada. El gruix de murs de 0,60 metres. La porta, tot i que ja no es conserva la llinda (alçada màxima conservada de 0,45 m) està orientada cap al sud-oest.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 17088.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocós o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

